

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

842

Vragen van het lid **Arib** (PvdA) aan de Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport over *misstanden in het verleden bij spermabanken* (ingezonden 5 november 2014).

Antwoord van Minister **Schippers** (Volksgezondheid, Welzijn en Sport) (ontvangen 17 december 2014). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2014–2015, nr. 655.

Vraag 1

Kent u het bericht «Spermakliniek MC Bijdorp overtrad de wet»¹ en herinnert u zich de antwoorden op eerdere vragen over misstanden bij deze spermakliniek?

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Is het waar dat nog in de zomer van 2007 door MC Bijdorp sperma van een anonieme donor bij een vrouw is ingebracht? Zo ja, zijn daardoor wettelijke bepalingen overtreden? Zo ja, welke bepalingen en hoe kan nu nog tegen de overtreder(s) worden opgetreden? Zo nee, wat is er dan niet waar?

Antwoord 2

Op basis van een recent signaal onderzoekt de IGZ of er na de inwerkingtreding van de Wet donorgegevens kunstmatige bevruchting (Wdkb) in 2004 vrouwen behandeld zijn met anoniem semen in MC Bijdorp. Lopende dit onderzoek kan ik hierover geen mededelingen doen.

Vraag 3

Wat kunnen kinderen die met een erfelijke afwijking geboren worden uit sperma van een anonieme donor nog doen om achter de identiteit van de donor te komen? Wat kunnen andere personen of instanties nog doen om hier achter te komen?

¹ Aanhangsel Handelingen 2013–2014 nr. 2690

Antwoord 3

Spermaklinieken hebben de verplichting om – indien aanwezig – ook donorgegevens van voor 2004 aan te leveren bij de Stichting donorgegevens kunstmatige bevruchting (Sdcb). Voor spermadonoren die voor 2004 anoniem semen hadden gedoneerd bestond de mogelijkheid tot de inwerkingtreding van de wet schriftelijk te verklaren dat de persoonsidentificerende gegevens niet aan een donorkind zouden worden verstrekt. In het geval van geregistreerde anonimiteit zal de Sdcb geen contact opnemen met de donor. In het geval dat de anonimiteit niet geregistreerd is, zal de Sdcb – als zij een verzoek ontvangt van een donorkind – de donor verzoeken in te stemmen met het verstrekken van zijn persoonsidentificerende gegevens.

Uit de evaluatie van de Embryowet en de Wdcb is gebleken dat het verkrijgen van gegevens daterend van voor 2004 een knelpunt is. Deze persoonsgegevens zijn vaak niet beschikbaar, omdat de klinieken niet meer bestaan en de dossiers zijn vernietigd. Helaas zie ik geen mogelijkheden deze gegevens te achterhalen. Donorkinderen zijn dan aangewezen op de Fiom DNA-databank. Wellicht kunnen zij op die manier in contact komen met mogelijke halfbroers en -zussen en eventueel de donor.

Vraag 4

Wat is de stand van zaken van uw overleg met Fiom over hun bevindingen zoals genoemd in de eerdere vragen (zie antwoord 2 en 3)?

Antwoord 4

Met het Fiom heeft overleg plaatsgevonden over de ontwikkelingen rondom de DNA-databank. Dit overleg heeft geen aanleiding gegeven voor nadere stappen.

Vraag 5 en 6

Wat is de stand van zaken van uw overleg met de Inspectie voor de Gezondheidszorg (IGZ)? Heeft de IGZ al nader onderzoek gedaan? Zo ja, wat is de uitkomst van dat onderzoek? Is de uitkomst van dat onderzoek voor u reden om nadere stappen te ondernemen en welke? Zo nee, waarom niet? (Zie antwoord 2 en 3 van de genoemde eerdere vragen)

Is de inhoud van het genoemde bericht «Spermakliniek MC Bijdorp overtrad de wet»² voor u aanleiding om de IGZ (aanvullend) onderzoek te laten doen of ziet u aanleiding nadere stappen te nemen? Zo ja, waar richt het onderzoek zich op en aan welke stappen denkt u? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 5 en 6

Met de IGZ heeft de afgelopen maanden overleg plaatsgevonden over de betreffende kliniek.

De IGZ heeft meerdere meldingen en signalen ontvangen over haar praktijkvoering. Van een aantal van deze meldingen is aangifte gedaan bij het OM wegens verdenking van een strafbaar feit. Het OM heeft deze zaken geseponeerd op basis van verjaring en omdat de strafbare feiten niet op alle onderdelen bewezen waren. Recent zijn er enkele nieuwe meldingen gedaan bij de IGZ, voornamelijk van uit de periode van (ver) voor 2004. Deze heeft de IGZ nog in onderzoek. In geval van een ernstige overtreding zal de IGZ niet nalaten alsnog in te grijpen. Hierbij teken ik aan dat eventueel te nemen maatregelen alleen gebaseerd kunnen worden op de op het moment van behandeling vigerende wetgeving en richtlijnen, en niet op basis van de huidige wetgeving en inzichten.

Omdat ik het signaal heb gekregen dat MC Bijdorp niet langer de zorg kon dragen voor de opslag en beheer van de dossiers, heb ik ervoor gezorgd dat deze dossiers elders zijn opgeslagen. Dit is in overleg met de oud-directeur van de kliniek gebeurd. Op het moment wordt bezien hoe en waar de dossiers structureel bewaard kunnen worden, zodat de gegevens uit de dossiers beschikbaar blijven voor verzoeken van donorkinderen.

² http://www.eenvandaag.nl/gezondheid/54998/spermakliniek_mc_bijdorp_overtrad_de_wet

Vraag 7

Deelt u de mening dat er zo snel mogelijk en zo compleet mogelijk duidelijkheid moet komen over de aard en de omvang van misstanden bij de inmiddels gesloten kliniek MC Bijdorp? Zo ja, hoe gaat u dit bewerkstelligen? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 7

Ik deel met u de mening dat het van groot belang is dat donorkinderen en hun moeders helderheid krijgen over de klachten die zij hebben over de betreffende kliniek. Daarnaast acht ik het van groot belang dat voor donorkinderen de mogelijkheid bestaat hun afstamming te kunnen kennen. Ik wacht de resultaten van het onderzoek dat de IGZ doet naar de ontvangen meldingen af om op basis daarvan zo mogelijk stappen te zetten.

Vraag 8

Acht u het mogelijk dat misstanden zoals genoemd zich ook bij andere klinieken hebben voorgedaan? Zo ja, waarom acht u dat mogelijk? Heeft u of de IGZ daar signalen van ontvangen en waar bestaan die uit? Zo nee, waarom acht u dit niet mogelijk?

Antwoord 8

Uit de evaluatie van de Wdkb is niet gebleken dat er andere klinieken zijn waar zich soortgelijke problemen hebben voorgedaan. Daarnaast heeft de IGZ sinds de inwerkingtreding van de Wdkb geen verdere signalen ontvangen over andere spermaklinieken. Gezien de recente ontwikkelingen ben ik echter voornemens te spreken met de Sdkb om te vernemen of zij wellicht signalen hebben ontvangen over andere (oud-)klinieken.